הניזקין שמין להן בעידית. אין ענין מזקין אלא גיזקין אלא משום דתנא לעיל בהשולח מילי דתיקון העולם תנא ליה הכא וגם פעמים דתנא בבבא בתרא ולא תנאה הכא במכילתין משום דלחיי הכא במילי שמורות כילד נעשין תנא הכא: **וכתובת** הכא בזיבורית. בגמ' מפרש טעמא משום דיותר ממה שהאיש רוצה ליתן הכא רוצה להכא ומקשה למאן דאמר כתובה דאוריתא דליף לה בפ' קמא דכתובות (דף י.) מכמוהר הבתולות ומוהר הבתולות כתיב מדאורייתא דינה בעידית ולמאי דפקיעו תכמיס דינה מהאי טעמא ול"מ נמי דאמר דינה בזיבורית קסבר כתובה דאורייתא בפ' הע"פ (כתובות דף נו. וי"ל דטעמא דהפקיעו תכמיס דינה כדאמר בגמ' (נקמן מפ') גבי בעל חוב שלא ירצה אדם לחבירו שדה נאה ויאמר לקפון ולגוזטו הבי נמי אשה מכמיס בהאי טעמא דתקיטתו כדי שיגרשנה ותגבה כתובה וטעמא דיותר מהאיש רוצה ליתן הכא רוצה להכא לא הוי אלא משום דלא תימא כמו שבעל חוב בזיבורית משום נעילת דלת תנא נמי משום

תוכ"ה הכא בזיבורית:

אין נפרעין מככסים משועבדין כו'. ותע"ג למאן דאמר שעבודא דלאו דאוריתא מדאורייתא נמי בלא תיקון העולם לית ליה לגבי ממשעבדי ותפילו למ"ל שעבודא דאוריתא מכל מקום בע"ח דיו בזיבורית מן התורה מ"מ אי לאו משום תיקון העולם היה גובה תפילו ממשעבדי בזיבורית משום נעילת דלת להכי קאמר שפיר משום תיקון העולם: **אין** נפרעין מככסי יתומים כו'. בגמ' מוב ניחא דלא מייתינן לגעילת דלת כדאמרינן בגמרא (נקמן דף נ:) דלא מכיח מלוה לעמיתה דמיתי לוה לחכל גיזקין דליכן מדאוריתא בזיבורית אלא הפקיעו תכמיס דיכן משום יתומים ובגמרא אמר למימתי בזיבורית תפילו הן גיזקין ולרבא ניחא למוקי לה כגון שהיתה עידית דגיזק בזיבורית דמזיק כו' ולתלמי ואמר זוטרא דפליגי עליה לימא למימר דכתבי שעבודא ללוה דאוריתא אי נמי לית ליה דכתבי שעבודא ללוה דאוריתא אלא מדרבנן מפני תיקון העולם שיכו מזיקין מלהזיק לכתחילה ולכתחיל דיכי מעיקרא לא הוי שעבודא ללוה דאוריתא אלא מדרבנן מפני תיקון העולם ולכך אין נפרעין מככסי יתומים אלא מן הזיבורית. פי' אם אינו רוצה המוכר להחזירו ממשלמים דמי נזקו אלא מקרקע מגובה כשומת נזקו מן העידית שבנכסיו כדכתיב מיטב כרמו ישלם ועידית היא הנאה שבכל קרקעותיו את כל נאות יעקב תרגומא ית כל עידית יעקב וכל מה שנעבה בשומא טובה אלא שיותר אדם רוצה מעם עידית מוכרה זיבורית אבל אם רוצה להחזירו ממשלמים מגובי מטה

אמר מבאי. מקשה ר"ת להכא ממאי דלמאי דלעיל דלמא ר' שמעאל ולר' עקיבא לי' סיימינן בדמזיק ולא תנא בהדיה לקמן וכפ' הכומס (ב"ק דף נא.) מוקי לבאי פלוגתייהו בגידון במשוייר שכו וכראיה לפרש לתע"ג דפליגי לי' סיימינן בדמזיק לו בדמזיק מ"מ ממאי דלגידון במשוייר שכו נמי פליגי מדקתמר ר"ע לו בא הכתוב מאמע מאוך תבואתו שכך ר"ל לו בא הכתוב אלא למיתר על המזיק כמו שתמרת אלא לענין עידית לבד בא הכתוב ואי לא פליגי בגידון במשוייר שכו אלא בעידית לחודיה לא היה מתחיר כשום דבר טפי מר' עקיבא אלא מדקתני ר"ע דאמר בדמזיק סיימינן מחמיר טפי כמו שתפרש בסמוך ולהכי טעי טפי במילתיה דר' ישמעאל מדבדי רבי עקיבא דקאמר ור' ישמעאל לכל כתובה ממלא שמעא ממאוך תבואתו של ר"ע משמע שמעא מדבי ישמעאל שבא הכתוב להחמיר על המזיק יותר ממה שהזיק כדפירשתי: **רבי** ישמעאל לכל שמעא כו'. פירוש בגמרא לכל שמעא ממלא שמעא אלא לכל כתובה ממלא שמעא ר"נ דלא מצי מגבי ליה מקרקע אבל (אי לית) ליה ורוי ולא ממלאין מגבתו מן המקרקע ומן הבינונית: וכתובת אשה בזיבורית. פי' כתובת הבבא בתרא בפ' המוכר בית כור עפר ואי ליה ליה ורוי ואית ליה מקרקע אבל (אית) [אי לית] ליה ורוי ולא ממלאין מגבתו מן המקרקע ומן הבינונית: וכתובת אשה בזיבורית. פי' כתובת אשה לא גביא אלא מן המקרקע ואי לא משכחא קרקע מפסדא ואפילו מינית ולא אמרינן מינית ואפילו מן גלימא דעל כתפיה אלא גבי ב"ח אבל אשה אין דינה אלא מן המקרקע ואפילו מינית כדכתבינן בפ' הכותב חיבורית היא

כמספר שני תבואות. וכגמרא היובל מצחני כדכתיב במספר שנים אחר היובל וגו' אלמא אין נוף הקרקע מכור אלא תבואות של כל שנה: **נכור נוטל כו' כשדה המוכרת לאביו ביובל.** כלומר כשדה המוחזרת לאביהן אלא לחזרה בתי אלא פשיטא מאחר שהוא מוחזק לו ואין לו לקנין הגוף דמי הוה ליה לילוי ואין הנכור נוטל בילוי דכתיב (דברים כה) כל אשר ימצא לו במוחזק בידו: **נריך פרעמא.** מאחמו אם בא לדון עם שום אדם בגוף הקרקע דאי ליכא הרעתא מי ליכא למימר בעל דבריה דידי אית דקנין פירות לאו בקנין הגוף הוא: **דלמ נחים.** לדון לפירא אחין לו לדון עמו כלום בפירות אחין לו טענה עם אותו אדם בפירות כלל:

כתובות נה. ב"ק מ:

[עי' פרש"י מיחכון פ.]

[עי' פרש"י על זה נקמן נ:]

ערכין כב. [נקמן מה: כתובות קי.]

[עי' תוספות נקמן כ: ד"ה מי מוחלין]

[נקמן נח.]

[נקמן כ.]

ב"ק ה: כל הסוגיא עד תכליתו]

[עי' רש"י]

הדרן עלך השולח

הניזקין שמין להן. ניזקו וגובין דמי ניזקין: **בפירות.** שבנכסי המזיק שטח לו לאדם לגבות מועט מקרקע עידית ולא לגבות הרבה מזיבורית **וקולמו מפני תיקון** העולם כדמפרש בגמ': **אין מוליכין** **לאפילת פירות ולשבח קרקעות.** הגוהל שדה ומכרה לאחר וזרעה ולמחה ועשתה פירות ובא בעל הגזל וגבאה עם פירותיה מן הלוקח ואינו משלם לוקח כי אם את הוצאתו שהוצה על הקרקע מעכבים לו בתחריות וכתב לו שטר מכירה והרי היא מוה בשטר, ואת הפירות מעכבים בני תורין ולא ממשעבדים ובגמ' מפרש טעמא וכן לשבח קרקעות אם השביחה הלוקח בגזילתא לילות לו טייבה בזבל ולילה: **ומשורת מילמא.** ומחזירה, ובעלים חומרים שלא החזיר כולה לו ישבע: **מפני תיקון העולם.** *לקולמו קאי: **נבי** **בדניזק שיימינן.** מלחוייתא שאם היתה זיבורית של מזיק בעידית של ניזק אינו אלא מזיבורים שלו: **קמשמע לן.** מדרבנן מפני תיקון העולם שיהו ניזקין מלהזיק לכתחילה דכמזיק שיימינן: **מיטב שדהו.** של ניזק **שתשלם משמע** שאם שילח בעידו ואכלה עירוגה של בית כאלה תכירן שמין עירוגה יפה שכאל שדה הניזק וגומן לו דמיה **ואילו** יטיבה **זו למעלה** ולקמן פריך לכל כתובה מאחה מאלם שמעא: **לא כא הכתוב.** להחמיר עליו לשלם יותר ממה שהזיק: **אלא לגבות לניזקין.** פיעור למי ניזקו כמות שהוא: **מן העידית.** שאם אין לו מעות ורוצה לפרוע לו מקרקע בכומת נכיך ניתן לו מקרקע מעולה שלו: **וקו ואומר לפקדם.** לקמן מפרש: **אכל לאומה מאלם שמעא.** בתמיה: **ערוגה בית סאתיים.** והיו בהן כחושות ושמנות מעורבות זו אצל זו: **ולא ידעינן.** היכו: **שמוליא מאכרו עליו הרעיה.** עליו להביא עדים לברר לת הספק ולתוייתא היא בבבא קמא (דף מו:) מי בעל דבריה יגע לילים (שמות כג) יגע רחים לילים

גליון השי"ם

תוס' ד"ה וכתובת אשה מ"ב פי'. ומקשה לעיל ד"ה ואמר מבאי פי' כתובות דף י' ע"ב תד"ה שומא:

נוסחא/מפנה

נוסחאות לפנינו ראינו נוסחאות לפנינו ר"ת ראשונים הגאון מהר"ש קרקוב הגיה בהגהותיו על הרי"ף ורבינו יצחק ב"ר מרדכי בספר (ש"ג) הגיה ראה זה לשון ר"ת ופשוט נכסים ב"ח אפילו הן בזיבורית אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית. פי' אם אינו רוצה המוכר להחזירו ממשלמים דמי נזקו אלא מקרקע מגובה כשומת נזקו מן העידית שבנכסיו כדכתיב מיטב כרמו ישלם ועידית היא הנאה שבכל קרקעותיו את כל נאות יעקב תרגומא ית כל עידית יעקב וכל מה שנעבה בשומא טובה אלא שיותר אדם רוצה מעם עידית מוכרה זיבורית אבל אם רוצה להחזירו ממשלמים מגובי מטה

תוספות רי"ד

אמר אביי נקטינן בעל בנכסי אשתו צריך הרשאה דקנין פירות לאו בקנין הגוף דמי כר"ל ולא אמרן אלא דליכא פירא אבל איכא פירא מינו דמשתעי דינא אפילו משתעי נמי דינא אנפשא:

סליק פירקא

הניזקין שמין להן בעידית וב"ח בזיבורית וכתובת אשה בזיבורית רבי מאיר אומר אף אין נפרעין מנכסים משועבדים מקום שהש נכסים ב"ח אפילו הן זיבורית אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית. פי' אם אינו רוצה המוכר להחזירו ממשלמים דמי נזקו אלא מקרקע מגובה כשומת נזקו מן העידית שבנכסיו כדכתיב מיטב כרמו ישלם ועידית היא הנאה שבכל קרקעותיו את כל נאות יעקב תרגומא ית כל עידית יעקב וכל מה שנעבה בשומא טובה אלא שיותר אדם רוצה מעם עידית מוכרה זיבורית אבל אם רוצה להחזירו ממשלמים מגובי מטה

נוסחא/מפנה

הסברים לאחר "אמר" תיקון עולם נקיטינן מן הרי"ף הכי גרסינן